



Lesbrief
Haildaal
Miezulf/
Hielemaol
mijzölf

moi
GRUNNEN | DRENTHE



Introductie

Lesbrief Haildaal Miezulf/ Hielemaol mijzölf

Deze lesbrief hoort bij het werkboekje over de Gouden Weken voor groep 3 en 4. Het boekje helpt kinderen om elkaar beter te leren kennen door met elkaar in gesprek te gaan over wie ze zijn, waar ze wonen, wat ze graag doen, welke huisdieren ze hebben, wat hun lievelingseten is en nog veel meer. Door samen te praten, te luisteren en vragen te stellen, bouwen kinderen aan een fijne sfeer in de groep en leren zij elkaar beter begrijpen.

Het werkboekje is geschreven in de streektaal. Leerkrachten hoeven zelf geen streektaal te spreken om ermee te kunnen werken. Bij deze lesbrief zijn woordenlijsten opgenomen die ondersteuning bieden bij de verschillende activiteiten. Sommige woordenlijsten kunnen bij meerdere opdrachten worden gebruikt. Het is handig om deze vooraf even door te nemen, zodat je weet welke woorden en onderwerpen in het boekje aan bod komen.

Met deze uitgave willen we niet alleen het gebruik van de streektaal stimuleren, maar ook aandacht geven aan de andere talen die kinderen van huis uit spreken. Zo ontdekken leerlingen dat er veel verschillende talen en taalvarianten bestaan en dat iedere taal waardevol is. Dit sluit aan bij de kerndoelen voor Nederlands, en in het bijzonder bij het domein meertaligheid.

Je kunt de streektaal en andere thuishalen op een eenvoudige manier een plek geven in de dagelijkse praktijk. Begroet de kinderen bijvoorbeeld iedere ochtend in de streektaal, of kies elke dag een andere taal die in de klas wordt gesproken. Ook korte activiteiten zoals tellen, kleuren benoemen of eenvoudige woorden oefenen in verschillende talen zijn laagdrempelig en leuk. Deze momenten bieden volop mogelijkheden voor spelletjes, gesprekken en nieuwsgierigheid naar elkaar.

Zo draagt het werkboekje niet alleen bij aan een prettige groepsvorming tijdens de Gouden Weken, maar ook aan taalbewustzijn, waardering voor meertaligheid en het zichtbaar maken van de talen die kinderen met zich meebrengen.



Lesformulier groep 3-4 streektaalen

Haildaal miezulf/ Hielemaol mijzölf

Groep

3/4

Thema

de gouden weken

Beginsituatie

Bij de start van het nieuwe schooljaar voelt de groep nieuw, ook wanneer je al eerder bij elkaar in de klas hebt gezeten moet je elkaar opnieuw leren kennen. Leerlingen zijn nieuwsgierig naar nieuwe dingen, zeker ook naar woorden in een andere taal. De kennis van de streektaal is beperkt.

Aanbodsdoel

De leerling maakt kennis met streektaal en andere talen in de klas door woorden te benoemen, te categoriseren, te vergelijken en hierover te vertellen. De nadruk ligt op mondelinge taalvaardigheid: luisteren, spreken en vertellen.

In deze les

- ▼ Kijken de leerlingen naar een praatplaat (voorkant van het boekje)
- ▼ Verwoorden ze wat ze zien, hier worden woorden in de streektaal aan gekoppeld

Vaardigheid

- ▼ spreken/luisteren

Vorbereiding

🕒 10 minuten

Activiteit:

🕒 25 minuten

Materiaal

- ▼ Digibord met de voorkant van het boekje
- ▼ Voor iedere leerling een boekje Haildaal Miezulf
- ▼ De praatplaat wordt gebruikt om samen te praten, woorden te ontdekken en verschillen en overeenkomsten tussen Nederlands, streektaal en andere talen in de klas te onderzoeken.

Vorbereiding leerkracht

- ▼ Bekijk vooraf de praatplaat.
- ▼ Kies enkele woorden, categorieën of situaties uit die passen bij de groep.
- ▼ De leerkracht hoeft zelf geen streektaal te spreken. Gebruik eventueel ingesproken woorden, een woordenlijst of laat kinderen en ouders meedenken.
- ▼ Denk alvast na over woorden die in de streektaal of andere thustalen van kinderen gebruikt kunnen worden.

Omschrijving		Materialen en links
Stap 1  5 min	▼ Geef ieder kind een boekje. Laat de kinderen het boekje bekijken. ▼ Ze schrijven hun naam op de voorkant. ▼ Bekijk samen de praatplaat op de voorkant en bespreek opvallende woorden en leuke details. Laat de kinderen vertellen wat ze zien.	▼ Digibord met de praatplaat ▼ Werkboekje
Stap 2  10min	▼ Doe een spelletje. Noem een woord in de streektaal en vraag de leerlingen waar ze dit zien op de praatplaat. Leerlingen wijzen het onderwerp aan op de plaat. Varieer met wie is het? ▼ Verwerk in je vraag woorden uit de streektaal. Bijvoorbeeld: ik zoek een kind met een gruine broek.	▼ Digibord met de praatplaat ▼ Werkboekje
Stap 3  5 min	▼ Oefen de telrij van 1 tot 10 in de streektaal. Geef daarna korte telopdrachten: ▼ Hoeveel dieren tel je? Hoeveel kinderen tel je? Hoeveel eieren heeft de draak? ▼ Dan andersom. Zeg een cijfer in de streektaal en vraag de kinderen waar ze dat aantal zien. Bijvoorbeeld: waarvan zie je vaaier (vier).	▼ Digibord met de praatplaat ▼ Werkboekje
Stap 4  5 min	▼ Laat kinderen vertellen over de praatplaat. ▼ Vertel wat jij het grappigste vindt. ▼ Vertel wat er volgens jou gebeurt. ▼ Kies drie woorden uit de praatplaat en maak daar een kort verhaal mee en vertel dit.	▼ Digibord met de praatplaat ▼ Werkboekje





Lesformulier groep 3-4 streektaalen

Kiek mie nou!/ Kiek mij nou!

Groep

3/4

Thema

de gouden weken

Beginsituatie

Bij de start van het nieuwe schooljaar voelt de groep nieuw, ook wanneer je al eerder bij elkaar in de klas hebt gezeten moet je elkaar opnieuw leren kennen. Leerlingen zijn nieuwsgierig naar nieuwe dingen, zeker ook naar woorden in een andere taal. De kennis van de streektaal is beperkt.

Aanbodsdoel

De leerling maakt kennis met streektaal en andere talen in de klas door woorden te benoemen, te categoriseren, te vergelijken en hierover te vertellen. De nadruk ligt op mondelinge taalvaardigheid: luisteren, spreken en vertellen.

In deze les

- ▼ Maken de leerlingen een tekening of collage van zichzelf.
- ▼ krijgen ze woorden aangeboden die te maken hebben met hoe je eruitziet en wat je leuk vindt om te doen
- ▼ ontwikkelen de leerlingen een passieve en actieve woordenschat in hun streektaal, op het gebied van jezelf introduceren

Vaardigheid

- ▼ spreken/luisteren

Vorbereiding

🕒 10 minuten

Activiteit:

🕒 45 minuten

Materiaal

- ▼ Digibord met pagina 2 van het boekje
- ▼ Voor iedere leerling een boekje Haildaal Miezulf
- ▼ Tijdschriften/foto's voor collage
- ▼ Potloden/stiften
- ▼ Lijm

Vorbereiding leerkracht

- ▼ Zoek in de streektaal woorden op die te maken hebben met uiterlijke kenmerken, zoals ogen, oren, neus, haar, groot, klein, en kleuren.
- ▼ Kies enkele woorden uit die passen bij de groep.
- ▼ De leerkracht hoeft zelf geen streektaal te spreken. Gebruik eventueel ingesproken woorden, een woordenlijst of laat kinderen en ouders meedenken.



Omschrijving		Materialen en links
Stap 1 🕒 5 min	▼ Deel de werkboekjes uit. ▼ Bekijk samen de spiegel op pagina 2. Laat de kinderen vertellen wat ze zien als ze 's ochtends in de spiegel kijken.	▼ Digibord met pagina 2 ▼ Werkboekje
Stap 2 🕒 10 min	▼ Bespreek met de kinderen hoe zij eruit zien. Wat zit er allemaal op en aan je hoofd? Wat is bij iedereen hetzelfde? Wat kan verschillend zijn? ▼ Benoem de woorden in de streektaal. Geef eventueel de Nederlandse variant om te verkennen hoe dit verschilt van de streektaal.	▼ Digibord met pagina 2 ▼ Werkboekje
Stap 3 🕒 25 min	▼ Leerlingen tekenen zichzelf in de spiegel of maken een collage van zichzelf.	▼ Digibord met pagina 2 ▼ Werkboekje
Stap 4 🕒 10 min	▼ Laat kinderen in groepjes aan elkaar vertellen over zichzelf en hun collage. ▼ Vertel wie er bij jou in huis wonen. ▼ Vertel wat je graag doet als je niet op school bent. ▼ Vertel met wie je graag een ijsje wilt eten.	▼ Digibord met pagina 2 ▼ Werkboekje
Verwerking	▼ Vul de woordenboom aan met nieuwe woorden. Bespreek samen met de kinderen welke woorden erbij komen.	
Inkorten / uitbreiden	▼ Inkorten: Alleen tekenen. Geen collage. ▼ Uitbreiden: Oefenen de woorden over uiterlijke kenmerken in verschillende talen.	▼ Digibord met pagina 2 ▼ Werkboekje
Meer binnen dit thema	▼ Leer het lied 'Hoofd, schouders, knie en teen'. Zing dit in verschillende thuistalen van de kinderen. ▼ Activiteiten met de woordboom: ▼ Verdeel woorden mondeling in categorieën: jezelf, (huis)dieren, familie, eten etc. ▼ Laat kinderen elkaar leren hoe een woord klinkt in hun thuistaal. ▼ Vergelijk woorden in het Nederlands, streektaal en andere talen. ▼ Maak samen een miniwoordenlijst met woorden uit verschillende talen. ▼ Begint het woord in een andere taal ook met dezelfde letter?	

Lesformulier groep 3-4 streektaalen

Dit is mien klupke/ Dit is mien cluppie

Groep

3/4

Thema

de gouden weken

Beginsituatie

Bij de start van het nieuwe schooljaar voelt de groep nieuw, ook wanneer je al eerder bij elkaar in de klas hebt gezeten moet je elkaar opnieuw leren kennen. Leerlingen zijn nieuwsgierig naar nieuwe dingen, zeker ook naar woorden in een andere taal. De kennis van de streektaal is beperkt.

Aanbodsdoel

De leerling maakt kennis met streektaal en andere talen in de klas door woorden te benoemen, te categoriseren, te vergelijken en hierover te vertellen. De nadruk ligt op mondelinge taalvaardigheid: luisteren, spreken en vertellen.

In deze les

- ▼ Maken de leerlingen een tekening of collage hun familie
- ▼ krijgen ze woorden aangeboden die te maken hebben met henzelf en hun familie
- ▼ ontwikkelen de leerlingen een passieve en actieve woordenschat in hun streektaal, op het gebied van het gezin

Vaardigheid

- ▼ spreken/luisteren

Vorbereiding

🕒 10 minuten

Activiteit:

🕒 50 minuten

Materiaal

- ▼ Digibord met pagina 3 van het boekje
- ▼ Voor iedere leerling een boekje Haildaal Miezulf
- ▼ Tijdschriften/foto's voor collage
- ▼ Potloden/stiften
- ▼ Lijm

Vorbereiding leerkracht

- ▼ Vraag de leerlingen om een foto mee te nemen van hun gezin.
- ▼ Kies enkele woorden uit die passen bij de groep.
- ▼ De leerkracht hoeft zelf geen streektaal te spreken. Gebruik eventueel ingesproken woorden, een woordenlijst of laat kinderen en ouders meedenken.
- ▼ Zoek in de streektaal woorden op die te maken hebben met het gezin. Kijk bijvoorbeeld in de woordenlijst.



Omschrijving		Materialen en links
Stap 1 🕒 5 min	▼ Deel de werkboekjes uit. ▼ Bekijk samen het fotokader op pagina 3. Bespreek dat daar een foto komt van het eigen gezin. Vraag de leerlingen hun foto erbij te pakken.	▼ Digibord met pagina 3 ▼ Werkboekje
Stap 2 🕒 10 min	▼ Vraag enkele leerlingen om hun foto te laten zien en erover te vertellen. Gebruik deze momenten om streektaalwoorden te introduceren voor vader, moeder, broer, zus, huisdier, opa, oma.	▼ Digibord met pagina 3 ▼ Werkboekje
Stap 3 🕒 25 min	▼ Leerlingen tekenen hun gezin in het fotokader of maken een collage van hun gezin.	▼ Digibord met pagina 3 ▼ Werkboekje
Stap 4 🕒 10 min	▼ Laat kinderen in groepjes aan elkaar vertellen over hun gezin aan de hand van hun collage. ▼ Vertel wie er bij jou in huis wonen. ▼ Vertel met wie je het liefste een spelletje doet. ▼ Vertel wie jou 's avonds een verhaaltje voorleest.	▼ Digibord met pagina 3 ▼ Werkboekje
Verwerking	▼ Vul de woordenboom aan met nieuwe woorden. Bespreek samen met de kinderen welke woorden erbij komen.	
Inkorten / uitbreiden	▼ Inkorten: Alleen tekenen. Geen collage. ▼ Uitbreiden: Oefen de woorden over gezin in verschillende talen.	▼ Digibord met pagina 3 ▼ Werkboekje
Meer binnen dit thema	▼ Vergelijk de woorden voor vader, moeder, broer, zus in verschillende talen. Zoek naar overeenkomsten en verschillen in klank. ▼ Activiteiten met de woordboom: ▼ Verdeel woorden mondeling in categorieën: jezelf, (huis)dieren, familie, eten etc. ▼ Laat kinderen elkaar leren hoe een woord klinkt in hun thuistaal. ▼ Vergelijk woorden in het Nederlands, streektaal en andere talen. ▼ Maak samen een miniwoordenlijst met woorden uit verschillende talen. ▼ Begint het woord in een andere taal ook met dezelfde letter?	



Lesformulier groep 3-4 streektaalen

Jammie in mien lief!/ Dat lust mij wal!

Groep

3/4

Thema

de gouden weken

Beginsituatie

Bij de start van het nieuwe schooljaar voelt de groep nieuw, ook wanneer je al eerder bij elkaar in de klas hebt gezeten moet je elkaar opnieuw leren kennen. Leerlingen zijn nieuwsgierig naar nieuwe dingen, zeker ook naar woorden in een andere taal. De kennis van de streektaal is beperkt.

Aanbodsdoel

De leerling maakt kennis met streektaal en andere talen in de klas door woorden te benoemen, te categoriseren, te vergelijken en hierover te vertellen. De nadruk ligt op mondelinge taalvaardigheid: luisteren, spreken en vertellen.

In deze les

- ▼ Maken de leerlingen een tekening of collage van hun lievelingseten
- ▼ krijgen ze woorden aangeboden die te maken hebben met eten, groenten en fruit
- ▼ ontwikkelen de leerlingen een passieve en actieve woordenschat in hun streektaal, op het gebied van voedsel en gerechten

Vaardigheid

- ▼ spreken/luisteren

Vorbereiding

🕒 10 minuten

Activiteit:

🕒 50 minuten

Materiaal

- ▼ Digibord met pagina 4 van het boekje
- ▼ Voor iedere leerling een boekje Haildaal Miezulf
- ▼ Tijdschriften/foto's voor collage
- ▼ Lijm

Vorbereiding leerkracht

- ▼ Haal bij de verschillende supermarkten huismagazines met recepten.
- ▼ Zoek in de streektaal woorden op die te maken hebben met voedsel, groenten, fruit.
- ▼ De leerkracht hoeft zelf geen streektaal te spreken. Gebruik eventueel ingesproken woorden, een woordenlijst of laat kinderen en ouders meedenken.



Omschrijving		Materialen en links
Stap 1 🕒 5 min	▼ Deel de werkboekjes uit. Deel ook wat magazines uit. ▼ Bekijk samen het lege bord op pagina 4. Bespreek wat de leerlingen het liefste op hun bord zouden zien. Wat zouden ze iedere dag wel lusten?	▼ Digibord met pagina 4 ▼ Werkboekje
Stap 2 🕒 10 min	▼ Laat de leerlingen door de tijdschriften bladeren. Wat ze lekker vinden mogen ze er voorzichtig uitscheuren. Inventariseer kort. Probeer zoveel mogelijk soorten groenten en fruit te benoemen in de streektaal	▼ Digibord met pagina 4 ▼ Werkboekje
Stap 3 🕒 25 min	▼ Leerlingen plakken hun bord vol met dingen die zij heel erg lekker vinden.	▼ Digibord met pagina 4 ▼ Werkboekje
Stap 4 🕒 10 min	▼ Vraag enkele leerlingen om te vertellen over wat er op hun bord ligt. Wat maakt dat ze juist deze dingen hebben gekozen? Is het alleen de smaak of is het bijvoorbeeld ook een speciaal gerecht? Iets dat je alleen eet met bijzondere gelegenheden? Of iets dat door een speciaal iemand wordt gemaakt?	▼ Digibord met pagina 4 ▼ Werkboekje
Verwerking	▼ Vul de woordenboom aan met nieuwe woorden. Bespreek samen met de kinderen welke woorden erbij komen.	
Inkorten / uitbreiden	▼ Uitbreiden: Zet de broodtrommels van de kinderen in het zonnetje. Kies iedere dag twee kinderen die mogen laten zien wat er in hun trommel zit. Probeer samen voor alles wat erin zit een woord te vinden in de streektaal. ▼ Geef dit eventueel een vervolg met andere talen die kinderen in de klas spreken.	▼ Digibord met pagina 4 ▼ Werkboekje
Meer binnen dit thema	▼ Vraag de kinderen om een gerecht dat speciaal voor hen is en dat ze erg lekker vinden, mee te nemen naar school. Organiseer bijvoorbeeld een 'lievelingseten dag' zodat kinderen ook van elkaar lievelingseten kunnen proeven. ▼ Activiteiten met de woordboom: ▼ Verdeel woorden mondeling in categorieën: jezelf, (huis)dieren, familie, eten etc. ▼ Laat kinderen elkaar leren hoe een woord klinkt in hun thuistaal. ▼ Vergelijk woorden in het Nederlands, streektaal en andere talen. ▼ Maak samen een miniwoordenlijst met woorden uit verschillende talen. ▼ Begint het woord in een andere taal ook met dezelfde letter?	



Lesformulier groep 3-4 streektaalen

Mien laifste wens/ Mien liefste wèens

Groep

3/4

Thema

de gouden weken

Beginsituatie

Bij de start van het nieuwe schooljaar voelt de groep nieuw, ook wanneer je al eerder bij elkaar in de klas hebt gezeten moet je elkaar opnieuw leren kennen. Leerlingen zijn nieuwsgierig naar nieuwe dingen, zeker ook naar woorden in een andere taal. De kennis van de streektaal is beperkt.

Aanbodsdoel

De leerling maakt kennis met streektaal en andere talen in de klas door woorden te benoemen, te categoriseren, te vergelijken en hierover te vertellen. De nadruk ligt op mondelinge taalvaardigheid: luisteren, spreken en vertellen.

In deze les

- ▼ Schrijven of stempelen de leerlingen (als ze dat kunnen) hun liefste wens in een denkwolk of ze schrijven op hoe ze in het komende schooljaar op een fijne manier met elkaar kunnen spelen en werken.

Vaardigheid

- ▼ spreken/luisteren

Vorbereiding

🕒 10 minuten

Activiteit:

🕒 30 minuten

Materiaal

- ▼ Digibord met pagina 5 van het boekje
- ▼ Voor iedere leerling een boekje Haildaal Miezulf
- ▼ Voor iedere leerling een kladblaadje
- ▼ Stempels/potloden/stiften

Vorbereiding leerkracht

- ▼ Denk na over hoe jij wilt dat de leerlingen met elkaar omgaan dit schooljaar.
- ▼ De leerkracht hoeft zelf geen streektaal te spreken. Gebruik eventueel ingesproken woorden, een woordenlijst of laat kinderen en ouders meedenken.
- ▼ Zoek 'lieve' woorden op in de streektaal.



Omschrijving		Materialen en links
Stap 1 🕒 5 min	▼ Deel de werkboekjes uit. ▼ Bekijk samen de denkwolk op pagina 5. Hierin kunnen de leerlingen laten zien wat hun liefste wens is. Geef de leerlingen een minuut om te bedenken wat dit is. Wissel uit in tweetallen of klassikaal. ▼ Een andere optie is dat je de leerlingen laat nadenken over wat zij belangrijk vinden als het gaat over omgaan met elkaar. Wat is belangrijk om fijn met elkaar te kunnen werken en spelen? Wissel uit in tweetallen of klassikaal.	▼ Digibord met pagina 5 ▼ Werkboekje
Stap 2 🕒 15 min	▼ Laat de leerlingen hun gedachten in kernwoorden op een kladblaadje schrijven of tekenen. Een combinatie is ook goed. Loop rond en kijk wat de leerlingen tekenen en schrijven. ▼ Bespreek kort na. ▼ Geef de kinderen een beginzin in de streektaal: Vervolgens maken ze de zin af in hun eigen taal. ▼ Gronings: ▼ Mien laifste wens is.../Mien laifste wens veur dit joar is... ▼ Drents: ▼ Mien liefste wèens is.../Mien liefste wèens veur dit jaor is... ▼ Uitwisselen In tweetallen of enkele leerlingen klassikaal.	▼ Digibord met pagina 5 ▼ Kladblaadje
Stap 3 🕒 10 min	▼ De kinderen vullen hun denkwolk in met hun liefste wens of hun wens voor de klas. ▼ Laat enkele leerlingen hun wens delen met de klas.	▼ Digibord met pagina 5 ▼ Werkboekje

Erfgoed
Groningen



Lesformulier groep 3-4 streektalen

Mien dikke moatje/ Mien maotie

Groep

3/4

Thema

de gouden weken

Beginsituatie

Bij de start van het nieuwe schooljaar voelt de groep nieuw, ook wanneer je al eerder bij elkaar in de klas hebt gezeten moet je elkaar opnieuw leren kennen. Leerlingen zijn nieuwsgierig naar nieuwe dingen, zeker ook naar woorden in een andere taal. De kennis van de streektaal is beperkt.

Aanbodsdoel

De leerling maakt kennis met streektaal en andere talen in de klas door woorden te benoemen, te categoriseren, te vergelijken en hierover te vertellen. De nadruk ligt op mondelinge taalvaardigheid: luisteren, spreken en vertellen.

In deze les

- ▼ Leren de leerlingen tellen in hun streektaal tot 20 en tot 100 met sprongen van 5.
- ▼ Leerlingen leren woorden voor veelvoorkomende huisdieren.

Vaardigheid

- ▼ spreken/luisteren

Vorbereiding

🕒 10 minuten

Activiteit:

🕒 15 minuten

Materiaal

- ▼ Digibord met pagina 6 van het boekje
- ▼ Voor iedere leerling een boekje Haildaal Miezuif
- ▼ Potloden/stiften
- ▼ Lijst met cijfers en getallen in de streektaal

Vorbereiding leerkracht

- ▼ Oefen de cijfers en de getallen van 1 t/m 20 en 1 t/m 100 (met sprongen van 5) in de streektaal een paar keer voor jezelf.
- ▼ De leerkracht hoeft zelf geen streektaal te spreken. Gebruik eventueel ingesproken woorden, een woordenlijst of laat kinderen en ouders meedenken.



Omschrijving		Materialen en links
Stap 15 min	▼ Deel de werkboekjes uit. ▼ Bekijk samen de stippentekeningen. Vraag de leerlingen te bedenken wat eruit zal komen. Wissel uit in tweetallen of groepje. Vraag enkele leerlingen hun idee te delen met de hele groep.	▼ Digibord met pagina 6 ▼ Werkboekje
Stap 2 🕒 15 min	▼ Bekijk daarna de cijfers en getallen. Vraag enkele leerlingen om ze hardop voor te lezen. ▼ Geef kinderen de mogelijkheid om de telrij tot 10 op te zeggen in een andere taal. Maak er eventueel een voorzeg-nazeg spelletje van. ▼ Introduceer de cijfers en getallen in de streektaal. Als er kinderen zijn die het al kunnen geef je hen de beurt. Oefen met de klanken. Probeer zover te komen dat de kinderen de telrij zonder hulp kunnen opzeggen.	▼ Digibord met pagina 6 ▼ Werkboekje
Stap 3 🕒 10 min	▼ De kinderen maken de stippentekening door de cijfers en getallen met elkaar te verbinden. Nu zien de kinderen dat er huisdieren zichtbaar worden. ▼ Er is een lege plek waar kinderen een dier naar eigen keuze kunnen tekenen. ▼ Plusopdracht: laat leerlingen voor elkaar een stippentekening ontwerpen. Geef hiervoor eerst een kladblaadje en laat kinderen nadenken over de vraag hoe je een stippentekening kunt maken. Hoe weet je bijvoorbeeld of de stipjes op de juiste plek staan?	▼ Digibord met pagina 6 ▼ Werkboekje
Stap 4 🕒 10 min	▼ Voer een kort gesprek met de kinderen over hun huisdier of, als ze geen huisdier hebben, hun lievelingsdier. Wat vinden ze een bijzondere eigenschap van dit dier? Wat maakt dat ze veel van het dier houden? ▼ Maak een lijst van de huisdieren die de kinderen hebben en benoem ze in de streektaal.	▼ Digibord met pagina 6 ▼ Werkboekje





Lesformulier groep 3-4 streektaalen

Luuster goud en kruus aan!/ Luster goed en kruus an!

Groep

3/4

Thema

de gouden weken

Beginsituatie

Bij de start van het nieuwe schooljaar voelt de groep nieuw, ook wanneer je al eerder bij elkaar in de klas hebt gezeten moet je elkaar opnieuw leren kennen. Leerlingen zijn nieuwsgierig naar nieuwe dingen, zeker ook naar woorden in een andere taal. De kennis van de streektaal is beperkt.

Aanbodsdoel

De leerling maakt kennis met streektaal en andere talen in de klas door woorden te benoemen, te categoriseren, te vergelijken en hierover te vertellen. De nadruk ligt op mondelinge taalvaardigheid: luisteren, spreken en vertellen.

In deze les

- ▼ Luisteren de leerlingen actief naar een verhaal in de streektaal. Ze strepen de plaatjes door, waarvan ze de woorden hebben gehoord.

Vaardigheid

- ▼ spreken/luisteren

Vorbereiding

🕒 10 minuten

Activiteit:

🕒 15 minuten

Materiaal

- ▼ Digibord met pagina 7 van het boekje
- ▼ Verhaal Bie Opa printen of audio klaarzetten. Zie <https://wijzijnmoi.nl/>
- ▼ of <https://ltnedersaksisch.nl/moi/>
- ▼ Voor iedere leerling een boekje Haildaal Miezulf
- ▼ Voor iedere leerling een potlood

Vorbereiding leerkracht

- ▼ Lees het verhaal Bie Opa voor jezelf door of beluister de audio-opname.
- ▼ Besluit of je het verhaal wilt voorlezen of de audio wilt laten horen.
- ▼ De leerkracht hoeft zelf geen streektaal te spreken. Gebruik eventueel ingesproken woorden, een woordenlijst of laat kinderen en ouders meedenken.



Omschrijving		Materialen en links
Stap 15 min	▼ Deel de werkboekjes uit. ▼ Bekijk samen de bingoplaatjes. Laat de kinderen benoemen wat ze zien. ▼ Leg het spel uit. 'We luisteren naar het verhaal 'Bie opa'. Tijdens het verhaal horen we woorden die passen bij de plaatjes. Hoor je een woord dat bij een van de plaatjes past, dan zet je daar een kruisje bij.'	▼ Digibord met pagina 7 ▼ Werkboekje
Stap 2 🕒 10 min	▼ Lees het verhaal voor of zet de audio aan. ▼ De kinderen en luisteren en strepen weg. ▼ Mogelijk moeten de kinderen eerst even wennen aan de nieuwe klanken. Je kunt het verhaal daarom een tweede keer laten horen.	▼ Digibord met pagina 7 ▼ Werkboekje
Stap 35 min	▼ Bespreek het verhaal na. Kunnen de kinderen een korte samenvatting van het verhaal geven?	▼ Digibord met pagina 7 ▼ Werkboekje
Stap 4 🕒 10 min	▼ Loop samen alle plaatjes na en geef voor ieder plaatje het bijpassende woord in de streektaal. ▼ Inventariseer welke woorden iedereen heeft gehoord en welke woorden lastiger waren.	▼ Digibord met pagina 7 ▼ Werkboekje
Verwerking	▼ Vul de woordenboom aan met nieuwe woorden. Bespreek samen met de kinderen welke woorden erbij komen.	
Inkorten / uitbreiden	▼ Uitbreiden: Laat kinderen in groepjes praten over op bezoek gaan bij opa en oma of bij familie. ▼ Herhaal de streektaalwoorden die bij de familie-foto besproken zijn.	▼ Digibord met pagina 5 ▼ Werkboekje
Meer binnen dit thema	▼ Activiteiten met de woordboom: ▼ Verdeel woorden mondeling in categorieën: jezelf, (huis)dieren, familie, eten etc. ▼ Laat kinderen elkaar leren hoe een woord klinkt in hun thuistaal. ▼ Vergelijk woorden in het Nederlands, streektaal en andere talen. ▼ Maak samen een miniwoordenlijst met woorden uit verschillende talen. ▼ Begint het woord in een andere taal ook met dezelfde letter?	



Lesformulier groep 3-4 streektalen

Dit is mien plekje/ Dit is mien plekkie

Groep

3/4

Thema

de gouden weken

Beginsituatie

Bij de start van het nieuwe schooljaar voelt de groep nieuw, ook wanneer je al eerder bij elkaar in de klas hebt gezeten moet je elkaar opnieuw leren kennen. Leerlingen zijn nieuwsgierig naar nieuwe dingen, zeker ook naar woorden in een andere taal. De kennis van de streektaal is beperkt.

Aanbodsdoel

De leerling maakt kennis met streektaal en andere talen in de klas door woorden te benoemen, te categoriseren, te vergelijken en hierover te vertellen. De nadruk ligt op mondelinge taalvaardigheid: luisteren, spreken en vertellen.

In deze les

- ▼ Teken de leerlingen hun fijnste plek. De getekende kinderkamer geeft inspiratie voor een gesprek en hun eigen tekening.

Vaardigheid

- ▼ spreken/luisteren

Vorbereiding

🕒 30 minuten

Activiteit:

🕒 50 minuten

Materiaal

- ▼ Digibord met pagina 8 van het boekje
- ▼ Woordenlijst met woorden die op de kijkplaat te zien zijn
- ▼ Voor iedere leerling een boekje Haildaal Miezuif
- ▼ Voor iedere leerling een tekenpapier A3 formaat
- ▼ Stiften, potloden, tijdschriften, restjes pakpapier/glanspapier/ander mooi papier met prints, glitters, pailletjes, en andere materialen die de fantasie prikkelen
- ▼ Verf, kwasten, verfbakjes (bijvoorbeeld eierdoosjes)
- ▼ Lijm

Vorbereiding leerkracht

- ▼ Bekijk vooraf de kijkplaat. Bedenk aan welke objecten je specifiek aandacht wilt besteden. Zoek deze woorden op in de woordenlijst.
- ▼ Bedenk een paar vragen die je aan de kinderen wilt stellen over de kijkplaat en hun eigen fijnste plek.
- ▼ De leerkracht hoeft zelf geen streektaal te spreken. Gebruik eventueel ingesproken woorden, een woordenlijst of laat kinderen en ouders meedenken.

Omschrijving

Materialen en links

Stap 1  10 min	▼ Deel de werkboekjes uit. ▼ Bekijk samen de kijkplaat. Laat de kinderen benoemen wat ze zien. ▼ Geef van een aantal objecten op de kijkplaat het woord in de streektaal. Informeer naar hoe dit woord klinkt in andere thuistalen. ▼ Voer een kort gesprek met de kinderen over hun liefste plek. Waar is dat? Wat maakt dat deze plek favoriet is? Komt het door de spullen die er zijn? Of juist de mensen? Is die plek in of in de buurt van het eigen huis? Of veel verder weg? Misschien in een ander land?	▼ Digibord met pagina 8 ▼ Werkboekje
Stap 2  30 min	▼ De kinderen verbeelden hun eigen liefste plek met stiften, potloden, verf en knutselmateriaal. Ze laten zien waar hun liefste plek is en welke spullen en dierbaren er zijn.	▼ Digibord met pagina 8 ▼ A3 tekenpapier, verf en knutselmateriaal
Stap 3  10 min	▼ Bespreek de werkstukken van de kinderen. Laat hen vertellen over hun liefste plek. Kijk naar wat de kinderen hebben verbeeld en zoek er woorden in de streektaal bij. ▼ Draai het ook om. Als kinderen iets hebben afgebeeld waarvan in een eerdere les het woord in de streektaal is besproken, vraag dan of kinderen zich dit nog herinneren. De woordenboom kan hierbij ondersteuning bieden.	▼ Digibord met pagina 8 ▼ Werkstukken van de kinderen ▼ Woordenboom
Inkorten / uitbreiden	▼ Inkorten: Alleen werken met potloden of stiften ▼ Uitbreiden: Bespreek na afloop alle woorden uit de woordenboom met de kinderen. Loop samen alle lessen nog eens langs en kies uit de woordenboom de meest favoriete woorden in de streektaal. ▼ Zeg samen met de leerlingen de woorden uit de woordenboom hardop. ▼ Gebruik de woorden in de woordenboom voor spelletjes. Bijvoorbeeld: Een leerling kiest een woord en houdt dit in gedachten. De andere kinderen stellen ja/nee vragen en proberen erachter te komen welk woord de leerling in gedachten heeft.	
Meer binnen dit thema	▼ Activiteiten met de woordboom: ▼ Verdeel woorden mondeling in categorieën: jezelf, (huis)dieren, familie, eten etc. ▼ Laat kinderen elkaar leren hoe een woord klinkt in hun thuistaal. ▼ Vergelijk woorden in het Nederlands, streektaal en andere talen. ▼ Maak samen een miniwoordenlijst met woorden uit verschillende talen. ▼ Begint het woord in een andere taal ook met dezelfde letter?	